

Puulan kalastusalue

Y-tunnus 1456262-9

Mikonkatu 5

50100 MIKKELI

LÄNSI- JA SISÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

kirjaamo.lansi@avi.fi

Viite: LSSAVI/4498/04.08/2014

VAPO OY:n SELVITYS HAVUSUON JA PAJUSUON (PIHLASSUON) VESIENKÄSITTELYRAKENTEIDEN TOIMIVUUDESTA SEKÄ SUUNNITELMA VESIENKÄSITTELYN TEHOSTAMISEKSI

MUISTUTUS

Puulan kalastusalue muistuttaa Vapo Oy:n esityksestä seuraavaa.

1. Lupaviranomaisen ei tule hyväksyä Vapo Oy:n esittämiä lievennyksiä alkuperäisen ympäristöluvan puhdistustehovaatimuksiin.
2. Myös liuenneille humusaineille tulee asettaa reduktio- ja raja-arvot
3. Vapon esittämät parannustoimet kemiallisen puhdistuksen parantamiseksi ovat riittämättömiä. Pihlassuon kemialliseen puhdistamoa on täydennettävä happamuudensäädöllä.
4. Vapon esittämä toimenpide eristysojavesien erottamisesta tuotannon vesistä ei vastaa todellista tilannetta eikä sitä tule hyväksyä.
5. Lupaviranomaisen tulee asettaa takaraja, johon mennessä ympäristöluvan vastaisen tuotannon on päätyttävä ja jota takarajaa ei voida mahdollisilla valituskäytännöillä lykätä tulevaisuuteen.

PERUSTELUT

1. SELVITYKSESTÄ YLEISESTI

Selvityksessä ei otsikosta huolimatta esitetä parannustoimenpiteitä vesien puhdistukselle. Sen sijaan sillä haetaan hyväksyntä nykyisille toimimattomaksi osoittautuneille vesienkäsittelyjärjestelyille. Vapo ei selvästi sano sitäkään, mitä se on hakemassa. Otsikosta alkaen puhutaan tehostamisesta, mutta selvityksestä ei sellaista löydä.

Vapon esittämät lupaehtojen lievennyspyrkimykset ymmärtää, kun on perehtynyt olemassa olevien kenttien perusratkaisuihin ja ominaisuuksiin paikan päällä. Kentät ja kosteikot on perustettu alueille, joilta puuttuvat edellytykset kelvolliseen toimintaan. Nykyisillä vesienkäsittelyrakenteilla ei tulla pääsemään voimassa olevan ympäristöluvan reduktiovaatimuksiin Vapon esittämällä korjaustoimenpiteillä.

Mikäli Vapon esittämä suunnitelma hyväksytään, sen seuraus olisi, että Kälkäjoen alapuolisen vesistöuman, Siikaveden ja Puulaveden veden laadun huonontaminen jatkuu, kunnes kaikki turve Havu-Pajusoilta on nostettu. Siis 10-20 vuotta eteenpäin. Sen vaikutukset Puulan kirkkauteen olisivat tuhoisat. Tälle lupaviranomaisen ei tule antaa lupaa!

Turveruukki Oy haki vastaavanlaista lievennystä lupaehtoihin Ranuan Sääskisuon turvetuotantoalueelle. AVI:n ja HO:n hylkäyksen jälkeen KHO antoi 9.6.2015 päätöksen (muu päätös 1547/2015), jossa Turveruukki Oy:n valitus hylättiin. Sääskisuon tapauksessa humuksen määrä lisääntyi kentillä samalla tavalla kuin Vapon Havusuon kentillä. Päätökset ja perustelut osoittavat, että heikennyksiä vesiensuojelun tasossa ei oikeusasteissa hyväksytä. Vastenmielistä nykymentelyssä on, että hakija voi suunnitelmallisesti käyttää hyväkseen valitusprosessien kestoja ja jatkaa ympäristöluvan vastaista tuotantoa ilman sanktioita jopa vuosia. Sääskisuon tapauksessa kesto AVI:n päätöksestä KHO:n päätökseen oli noin kolme vuotta.

2. NYKYISET VESIENKÄSITTELYJÄRJESTELYT

Vapon selvityksessä toistellaan puhdistuskenttien toiminnan ja puhdistuksen tason erinomaisuutta. Selvityksen liitteestä 10 kuitenkin näkee, että vesiensuojelujärjestelyt ovat olleet yhtä tyhjän kanssa. Tulevan ja lähtevän veden käyrät ovat päällekkäisiä. Päinvastoin, esimerkiksi humuksen kuormitus lähtevään veteen pääsääntöisesti vain lisääntyy, kuten velvoitetarkkailutietokannasta voidaan havaita.

Maastoon ja ympäristöön perehtynyt voi todeta, että alueelta ei enää löydy koskemattonta tai kelpoista ojittua turvesuota, joille voitaisiin perustaa toimivia pintavalutuskenttiä korvaamaan nykyiset toimimattomat kentät ja kosteikot. Myös Tukos-hankkeessa on tutkittu juuri kosteikoiden tehoa. Loppuraportin sanoma on, että kosteikot eivät pääsääntöisesti toimi.

Esimerkki1, pintavalutuskenttä Havusuo-eteläinen/ Jouko Häkkinen. Etualalla oikovirtausta kentän läpi. Kentän koko ja turpeen laatu kelpaamattomia puhdistukselle. Velvoitetarkkailu osoittaa, että humuksen määrä kasvaa kentällä.

Esimerkki 2, kosteikkopuhdistamo Havusuo-pohjoinen / Kalevi Puukko. Alueelle ei edelleenkään 4-5 vuoden jälkeen ole muodostunut puhdistuksen vaatimaa kasvustoa. Velvoitetarkkailun mukaan humuksen määrä vedessä pääsääntöisesti lisääntyy.

Vaatus

Koska kaikki kenttäpuhdistukseen kelpaavat suot Havusuolla on otettu tuotantoon, turpeennoston jatkamisen ehtona tulee olla muu toimivaksi tiedetty puhdistusmenetelmä, kuten kemiallinen sakkautus varustettuna happamuudensäädöllä. Vaihtoehtona on, mikäli toimivan puhdistukseen investointikustannukset Vapon mielestä ovat liian korkeat, että turpeenosto Havusuolla lopetetaan.

3. OMINAISKUORMITUS

Esityksessä pyöritellään ja tehdään epämääräisiä vertailuja luonnontilaisiin soihin. Selvityksessä ei kuitenkaan mainita, mitä luonnonhuhuhtouma-arvoa vertailussa on käytetty. Jos kyseessä on Vapon Läntisen alueiden kuormitusraporteissa mainittu kiintoaineen luonnonhuhuhtouma 2 mg/l, vertailulla ei ole pohjaa arvioitaessa tuotannon aiheuttamaa vesistökuormituksen lisäystä Havusuolta. Jotta Vapon esittämällä luvuilla olisi näyttöarvoa, niiden tulee perustua todellisiin mittauksiin.

Kälkäjoen valuma-alueen suot on ojitettu metsänkasvatukselle noin 40 vuotta takaperin eikä niitä sen jälkeen ole perattu. Vanhojen, 20-60 vuotta sitten ojitettujen ja jo sammaloituneiden metsäojien kuormitus on lähellä luonnontilaisia soita, 0,5 mg/l (*Metsäojituksen ja metsälannoituksen vaikutus valumaveden ominaisuuksiin. Lisensiaattityö 1987, K Kenttämies*).

4. VAPON ESITTÄMÄT TAVOITEARVOT

Vapon arvion mukaan vesienkäsittelyyn tulevien vesien alhaiset pitoisuudet huomioon ottaen, ympäristöluvan lupamääräyksen 3 mukaiset puhdistustehovaatimukset ja tavoitearvot ovat vaatimuksiltaan varsin korkeat, eivätkä luonnossa mahdollisia.

Ympäristöluvassa annetut reduktioarvot ovat turveteollisuudessa yleisesti käytettyjä, eikä niihin pääsy muilla soilla ole tuottanut vaikeuksia. Niistä ei niin ollen saa tinkiä Havusuollakaan.

Vapon arvio vesienkäsittelyyn tulevien vesien alhaisista pitoisuuksista ei vastaa todellisuutta. Vertailusuoksi tähän voimme ottaa Iso-Kinttaissuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan (Dnro PSAVI/33/04.08/2011). Siellä vaatimukset lähtevälle vedelle ovat selvästi tiukemmat kuin mitä Vapo esittää Havusuolle. Lisäksi merkillepantavaa on, että Iso Kinttaissuo sijaitsee Siuruanjoen valuma-alueella, jossa vesi on luonnostaan ruskeaa ja joen tila on tyydyttävällä tasolla. Kälkäjoen alapuolinen Puulavesi on kirkasvetinen erinomaisessa luokassa oleva vesistö, jossa turvetuotannon vaikutukset näyttäytyvät ratkaisevasti ikävämällä tavalla kuin konsanaan Siuruanjoessa..

Esitys

Esitämme, että lupapäätöksessä voi selvyiden vuoksi hyvä olla luvut prosenttien lisäksi Iso-Kinttaissuon ympäristöluvan kaltaisesti pitoisuusluvut esim. seuraavasti.

Kiintoaine reduktio: 50 %, pitoisuus enintään 4 mg/l
 Kokonaisfosfori reduktio: 50 %, pitoisuus enintään 40 µg/l
 Kokonaistyppi reduktio: 20 %, pitoisuus enintään 1 000 µg/l

4. HUMUSAIINEET

Liuenneiden humusaineiden leviäminen on suurin kirkkaan Puulaveden erityisongelma, joka puhuttaa paikallisväestöä ja mökkiläisiä eniten. Havusuon kenttien ja kosteikkojen vaikutus humusaineisiin on negatiivinen, ne lisäävät humuksen määrää!

Vapo esityksessään vähättelee lähtevän humuksen määrää ja vertaa sitä luonnontilaiseen suohon. Selvityksessä ei sanota, mihin vertailulukku 32 mg/l O₂ perustuu. Luonnonhuuhtoumasta ei ole olemassa yleispäteviä arvoja, vaihteluväli soiden välillä niin suuri. Jos Vapo haluaa osoittaa käyttämällään vertailulla jotain, sen pitää perustua mitattuihin arvoihin Havusuon alueella.

Esitys 1

Myös humusaineille tulee asettaa reduktio- ja vuosikeskiarvot mg/l. Reduktioasteeksi esitetään 70% ja COD Mn keskiarvoksi 10 mg/l.

Paju-Pihlassuon kemiallinen puhdistamo pysäyttää kelvollisesti humuksen. Velvoitetarkkailutietojen mukaan pidätysaste on 2014 ollut 60-80 % ja COD 6 – 12mg/l. Vesistön kannalta sen ongelmana on lähtevän veden happamuus. Velvoitetarkkailun mukaan lähtevän veden pH on tappavan alhainen, jopa alle 3,5.

Esitys 1

Paju-Pihlassuon puhdistamo tulee 2016-kevääseen mennessä varustaa jätevesipuhdistuksessa käytetyllä pH-tasauslaitteistolla. Lähtevän veden pH:n tulee olla vähintään 6.

5. ERISTYSAOJAVEDET

Vapon esittämien toimenpiteiden joukossa on tuotanto- / eristysojavesien parempi erottelu. Alueeseen perehtyneen päätelmänä on, että kyseessä on pohjoisen alueen tuotantokenttä, jolla osasta aluetta sekä eristysoja- että tuotannon vedet johdetaan pumppaamolle samassa ojassa. Huomioitavaa kuitenkin on, että kyseinen oja on harjanteen läpi kaivettu uusi reitti, jolla on muutettu luonnonvesien alkuperäistä virtaussuuntaa. Näin ollen vedet ovat tuotantoon kuuluvia vesiä, jotka tulee käsitellä ympäristöluvan mukaisina vesinä. Erillisen eristysojanverkon kaivuvaihe aiheuttaisi vain pahan päästöpiikin vesistöön, eikä siihen pidä ryhtyä.

Syynä, miksi Vapo haluaa erotella vedet, ei ole puhdistus vaan pumppaamon kapasiteetti, joka on alimitoitettu.

Vapo on ilmoittanut korjanneensa ympäristöluvassa vaadittuja eristysojien lietetaskuja. Jotain tämän suuntaista voi havaita tehdyksi pohjoisella kentällä. Eristysojavesien käsittely Havusuolla kokonaisuudessaan ei vastaa hyvää käytäntöä eikä Turvetuotannon ympäristöohjeessa annettuja suosituksia.

Kuva: Uusi ojalinjaus eristysoja- ja tuotantovesille Havusuo-pohjoisen kentältä. Alajuoksulla olevan pumppaamon kapasiteetin riittämättömyyden takia vettä pumpataan kuvassa näkyvällä pumpulla ojasta suoraan kosteikkokentälle.

6. PUULAN KALASTUSALUEEN KÄYTTÖ-JA HOITOSUUNNITELMA

Puulan kalastusalueetta koskeva uusi käyttö- ja hoitosuunnitelma hyväksyttiin kevään 2015-vuosikokouksessa (www.puula.fi /Käyttö- ja hoitosuunnitelma). Suunnitelmassa on otettu kantaa turvetuotantoon mm seuraavasti:

- Turvetuotannon vesiensuojelua on tarpeen tehostaa erityisesti Siikaveden valuma-alueella
- Kemiallista käsittelyä tai pienkemikalointia voidaan lisätä, mutta happamoitumista on torjuttava käsiteltyjen vesien neutraloinnilla
- Turvetuotannon ympäristölupien myöntämisestä tulee harkita nimenomaan vesien-suojelun näkökulmasta. Puulaveden erityislaatu puhtaana ja karuna vesistönä on otettava huomioon eikä vesistön tilaa tule vaarantaa
- Turvetuotannon ympäristöluvissa tulee olla COD:lle ja liuennelle humukselle puhdistustehovaatimus

Tavoitteena suunnitelmassa on, että Puulan ekologinen luokitus kokonaisuudessaan saadaan palautumaan erinomaiseen tilaan. Siikaveden luokitusta on laskettu erinomaisesta hyvään, johtuen turvemaiden ojitusten vesistökuormituksesta Länsi-Puulalla. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on lähestytty kalakantojen, erityisesti lohensukuisten kalojen, hoitoa nimenomaisesti veden laatuun liittyvien tekijöiden kautta.

7. NATURA

Puulan Natura-alue sijaitsee Kälkäjoen purkukohdasta alle 10 km etäisyydellä alavirran suuntaan. Naturan merkitys tulee myös ottaa huomioon arvioitaessa erityisvaatimuksia, joita tulee noudattaa vesien käsittelyssä.

8. TURVETUOTANTO EI KUULU PUULALLE

Puulaan laskevien soiden ojitus tapahtui 70-luvulla. Tehtyä virhepäätöstä emme tietenkään saa peruttua. Luonto on osin korjannut virheen sillä, että metsitettyjen soiden ojitukset ovat sammaloituneet eikä niiden kautta enää koidu vakavaa vesistökuormitusta.

Puulan kannalta ojitustakin vahingollisempi päätös oli käynnistää turpeen nosto Kälkäjoen soilla. Jos sen aiheuttaman kuormituksen annetaan jatkua nykytasolla niin kauan kuin turvetta riittää, suurena vaarana on, että kirkkaasta vedestään kuulu Puula on menetetty.

Turveyhtiön kannata vastuullisin päätös olisi lopettaa turpeennosto Kälkäjoen soilla ja tehdä alueista lintukosteikkoja.

9. VAATIMUS

Puulan kalastusalueen vaatimus lupaviranomaiselle on, että toiminnan jatkamiselle asetetaan ehdot, joilla varmistetaan Havu- Pajusuolta lähtevien vesien riittävä puhtaus.

Lisäksi edellytetään, että lupaviranomainen asettaa aikamääreet, johon mennessä ympäristöluvan vastaisen tuotannon on päätyttävä ja jota takarajaa ei voida mahdollisilla valituskäytännöillä lykätä tulevaisuuteen.

Mikkelissä 12.6.2015

Puulan Kalastusalue

Seppo Pöyry
hallituksen puheenjohtaja
seppo.poyry@puula.fi

Kalevi Puukko
hallituksen varapuheenjohtaja
kalevi.puukko@puula.fi